

Eduskunta
Hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

HE 235/2020 vp

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI RÄJÄHTEIDEN LÄHTÖAINEIDEN MARKKINOILLE SAATTAMISESTA JA KÄYTÖSTÄ JA SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Kaupan liitto ry:ltä kirjallista asiantuntija-lausuntoa otsikkoasiassa. Kaupan liitto kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu asiassa seuraavaa:

Räjähteiden lähtöaineiksi soveltuvia kemikaaleja koskeva EU-sääntely kiristyy ensi vuonna. Kaupan toimijoiden velvoitteet lisääntyvät ja kaupalta vaadittavat toimenpiteet tulevat uuden asetuksen myötä, ja yhdessä yleisen tietosuoja-asetuksen (GDPR) kanssa, entistään haastavammiksi toteuttaa käytännössä. Uusi lainsäädäntö ei tuo kaupalle työkaluja eikä käytännön ohjeita velvoitteiden hoitamiseksi.

Laki räjähteiden lähtöaineiden markkinoille saattamisesta ja käytöstä koskettaa kaupan alan yrityksiä läpi toimitusketjun, teknisen kaupan kemikaaliraaka-ainetoimittajista aina kuluttajille valmiita tuotteita myyviin kauppoihin.

Yli 15-painoprosenttisen rikkihapon luvanvaraisuus hankaloittaa merkittävästi tavallisten kansalaisten mahdollisuutta jatkaa muutoin käyttökelpoisen koneen tai laitteen elinkaarta kunnostamalla sen perinteinen lyijyakku lisäämällä akkuvettä ja tarvittaessa vähän rikkihappoa.

Mielestämme kansallisessa lainsäädännössä tulisi löytää keino mahdollistaa rikkihapon myynti tavallisille kansalaisille ilman lupaa tietyin edellytyksin. Lähtöaineasetuksen tavoite tulisi huomioida, vaikka hyvin tarkoin rajatusti myynti olisi mahdollista.

Käytännön tilanteita palvelisivat seuraavat kaksi mahdollisuutta:

1. Ainoastaan välttämättömän määrän rikkihappoa ja ns. kuivan tarvikeakun voisi ostaa ilman lupaa, mutta ainoastaan nämä kaksi yhdessä, ja samalla kertaa.

2. Vielä käyttökelpoisen vanhan akun elvyttämiseksi voisi ostaa pienen rajallisen määrän rikkihappoa. Rajallinen määrä asetettaisiin sellaiseksi, että se tyypillisesti riittää käytetyn akun käyttökuntoiseksi saattamiseen. Akkuhappoa on ollut myynnissä esim. 1 l pakkauksessa.

Yritykset tarvitsevat selkeitä kansallisia viranomaisohjeita velvoitteidensa täyttämistä

Komission tiedonantona annetut EU-asetuksen toimeenpanon suositukset eivät vastaa yritysten kaikkiin tarpeisiin eivätkä ne sellaisenaan sovellu toimintaympäristöömme ja olosuhteisiin Suomessa. EU-asetuksen kirjaus, joka velvoittaa jäsenvaltion tiedotus-toimintaan yrityksille, on varsin epämääräinen. Vastaavaakaan kirjausta ei ole ehdotettu omaan lakiimme.

Kaupan yritysten keskuudesta on esitetty kysymyksiä erityisesti sopivista tavoista henkilöllisyyden toteamiseen ja tämän todentamiseen valvontaa varten. Käytännöllisiä ohjeita on peräänkuulutettu koko toimitusketjussa myös muista käytännön yksityiskohdista. Vaikka epävirallinen vuoropuhelu kaupan edustajien ja viranomaisten välillä on toiminut erittäin hyvin, olisi mielestämme syytä harkita, tulisiko lakiin kirjata ohjeistuksen laatiminen. Vastaavia velvoitteita on asetettu joissakin muissa EU:n kemikaalisäädöksissä.

Olemme luonnollisesti käytettävissä mahdollisimman hyödyllisen ohjeistuksen laatimiseksi.

Kunnioittavasti

KAUPAN LIITTO

Mari Kiviniemi
Toimitusjohtaja